

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1CdoR/12/2025
Identifikačné číslo spisu: 8124201067
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8124201067.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: H. L., narodený XX. E. XXXX, E., E. X, právne zastúpený advokátom JUDr. Kristiánom Príhodom, LL.M., so sídlom Prešov, Slovenská 15, proti odporkyni povinnej z výživného: Z. L., narodená XX. R. XXXX, R., N. H. XX, právne zastúpená advokátom Mgr. Karolom Ševcom, so sídlom Prešov, Hlavná 29, P. O. BOX 215, v konaní o určenie príspevku pre rozvedeného manžela, vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29Pc/10/2024, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. apríla 2025 sp. zn. 28CoP/11/2025, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 28CoP/11/2025 z 24. apríla 2025 v napadnutom výroku II. o trovách odvolacieho konania z r u š u j e a vec sa mu v tejto časti v r a c i a na ďalšie konanie.

Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. septembra 2024 č.k. 29Pc/10/2024-107 návrh zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 72 ods. 1, § 72 ods. 2, § 72 ods. 3 a § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len zákon o rodine). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že príspevok na výživu rozvedeného manžela nemá slúžiť na zabezpečenie rovnakej životnej úrovne rozvedených manželov, ale ide o príspevok, ktorý má zabezpečiť len primeranú úroveň. Druhý manžel má povinnosť prispievať podľa svojich možností a schopností. Zhodnotil, že na strane povinnej nie sú možnosti a schopnosti, aby uhradila navrhovateľovi akýkoľvek príspevok. S ohľadom na skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania taktiež uviedol, že určenie príspevku by bolo aj v rozpore s dobrými mravmi.

1.2. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na § 52 CMP a § 58 CMP a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 24. apríla

2025 sp. zn. 28CoP/11/2025 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a povinnej z vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 702,45 eura (výrok II.).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia po objasnení zákonných kritérií a charakteru nároku na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela poukázal na príčiny rozvratu manželstva uvádzané v rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 30P/271/2018-104 zo dňa 10. júna 2020. Podľa názoru odvolacieho súdu dôvody rozvratu manželstva a to násilné sa správanie manžela k manželke, ktorého svedkami boli aj ich maloleté deti, sami osebe vylučujú priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela z dôvodu ich rozporu s dobrými mravmi.

2.2. Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nemožno vyhodnotiť ako dôvodné. Zdôraznil, že pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela je rozhodujúce vyhodnotenie zákonom stanovených kritérií, len za naplnenia ktorých je možné takýto nárok priznať. Odvolací súd v tomto smere poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom boli všetky tieto predpoklady uvedené a súdom prvej inštancie riadne vyhodnotené. Tieto závery odvolací súd nepovažuje za potrebné opakovať. V kontexte odvolacej argumentácie navrhovateľa je potrebné prízvukovať, že pre vznik nároku na požadovaný príspevok je rozhodujúce, či navrhovateľ je alebo nie je schopný sa sám živiť. Z dokladov predložených navrhovateľom je zrejme zhoršenie jeho zdravotného stavu, nie však v takej miere, aby nebol schopný živiť sa sám. Zdravotný stav navrhovateľa bol v potrebnom rozsahu posúdený odbornými lekármi, ktorý aj napriek tvrdeniu navrhovateľa o jeho zlom zdravotnom stave, rozhodli o ukončení jeho práceneschopnosti. Zároveň mu bola diagnostikovaná miera poklesu vykonávať pracovnú činnosť maximálne 35 %, pričom jeho zdravotný stav nepodmieňuje vznik invalidity. Konštatoval, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rovine odôvodnenia je koherentný so zákonnou úpravou a je z neho zrejme, že súd prvej inštancie poskytol odpoveď na všetky kľúčové otázky, a preto nebol pre odvolací súd priestor pre iný záver než, aby napadnutý rozsudok v odvolacom konaní ako vecne správne rozhodnutie potvrdil.

2.3. Rozhodnutie o trovách konania odvolací súd odôvodnil s poukazom na § 55 CMP a § 57 CMP. Po vysvetlení funkcií trov konania uviedol, že sankčnú a preventívnu funkciu náhrady trov konania ako základné funkcie náhrady trov konania v civilnom procese nie je možné uplatňovať v konaniach podľa CMP. V mimosporových konaniach platí, že každý z účastníkov si platí trovy konania sám (§ 49 CMP) a žiaden z nich nemá nárok na ich náhradu od iného účastníka (§ 52 CMP). Všeobecné pravidlo formulované ako generálna klauzula v § 52 CMP je prelomené v dvoch prípadoch a to jednak v ust. § 53 CMP, podľa ktorého náhradu trov konania možno priznať v prípade, že to ustanovuje zákon a jednak v ust. § 55 CMP, v zmysle ktorého náhradu trov konania možno priznať vo všetkých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ďalej dôvodil, že rozhodujúcim kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania v tomto prípade nie je úspech v konaní. Predpoklad, že je priznanie nároku na náhradu trov konania s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci. Pri hodnotení tohto kritéria by nemal súd zohľadňovať výlučne osobné a majetkové pomery účastníkov. Relevantné by mali byť práve okolnosti prejednávanej veci (napr. šikanózný návrh). Uplatnenie nároku na náhradu trov konania je predpokladom jeho priznania. Súd tiež pri aplikácii predmetného ustanovenia môže vyhodnocovať, ktorý z účastníkov spôsobil, že konanie muselo prebehnúť.

2.4. Odvolací súd v prejednávanom prípade priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania na základe návrhu povinnej z vyživovacej povinnosti považoval za spravodlivé. Poukázal predovšetkým na to, že konanie o priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela síce spadá po režim CMP, ide však o konanie, ktoré možno začať len na návrh oprávneného z vyživovacej povinnosti. Súd tu musí v prvom rade posúdiť v zmysle ustanovenia § 75 ods. 2 zákona o rodine, či priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela nie je v rozpore s dobrými mravmi, teda z akých dôvodov došlo k rozvratu manželstva. Podľa tohto ustanovenia súd tento nárok neprizná, ak by to odporovalo dobrým mravom, a to ani v prípade, ak by bola splnená podmienka odkázanosti na strane navrhovateľa a zároveň splnená podmienka schopnosti poskytovať príspevok na strane povinnej z vyživovacej povinnosti. Uvedené bolo podľa odvolacieho súdu v tomto konaní jasne preukázané rozvodovým rozsudkom (rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 30P/271/2018-104 zo dňa 10. júna 2020), z ktorého je zrejmy dôvod rozvratu manželstva z dôvodu fyzického násillia manžela vo vzťahu k manželke, čoho svedkom boli aj

maloleté deti. Odvolací súd tieto skutkové okolnosti daného prípadu nepovažoval za bežné a preto z pohľadu charakteru ustanovenia § 55 CMP vyhodnotil, že ide o výnimočný prípad pre priznanie nároku náhrady trov konania z dôvodu, že by to bolo s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

2.5. Odvolací súd sa v ďalšom zaoberal aj výškou trov právneho zastúpenia vyčíslených povinnou z vyživovacej povinnosti ako trov odvolacieho konania vo výške 702,45 eura, ktoré odvolací súd považoval za riadne uplatnené, čo do dôvodu aj výšky, v súlade s úkonmi právnej pomoci právnym zástupcom povinnej z vyživovacej povinnosti v rámci odvolacieho konania s ohľadom na predmet konania. Na základe uvedeného odvolací súd priznal povinnej z vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 702,45 eura v súlade s ustanovením § 55 Civilného mimosporového poriadku.

3. Proti výroku II. rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania vyvodil z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol napadnutý výrok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP podľa dovolateľa spočíva v nedostatočnom odôvodnení, resp. v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu podľa dovolateľa absentujú dôvody vysvetľujúce určenie hodnoty sporu vo výške 18.000 eur, čím hodnota jedného úkonu právnej služby bola stanovená na sumu vo výške 336,94 eura. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí odkazuje na ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. pričom podľa dovolateľa žiadnym spôsobom bližšie neuviedol svoj výpočet hodnoty sporu a rozhodnutie odôvodnil bez racionálneho, právneho a dôkazmi podloženého tvrdenia odôvodňujúceho rozhodnutie o priznaní náhrady trov konania povinnej z vyživovacej povinnosti. Podľa dovolateľa odvolací súd pri rozhodovaní tak o merite veci, ako aj o výroku II. (napadnutom výroku) bral do úvahy výlučne vyjadrenia odporkyne-p povinnej z vyživovacej povinnosti, čím porušil princípy spravodlivého rozhodovania a rovnakého postavenia strán pred súdom. Predmetné dovolateľ odôvodnil aj s poukazom na: „gendrovo otázku, kedy súd vzal do úvahy vyjadrenia odporcu bez akéhokoľvek dôkazu a automaticky tieto vyjadrenia vnímal ako vecne správne a pravdivé, zatiaľ čo na vyjadrenia Navrhovateľa aplikoval dvojitý meter a teda jeho aj podloženú argumentáciu nebral do úvahy. Predmetné si dovoľujeme podložiť tým, že v celom konaní tak na súde I. inštancie ako aj na odvolacom súde boli senáty zložené výlučne zo žien - sudkýň, kedy sa gendrovo priklonili na stranu odporcu ako dôkaz a dôraz ženskej spolupatričnosti v rozsahu 100% bez ohľadu na to, aké následky a dôsledky takéto rozhodnutie bude mať na navrhovateľa. Odporca vo vyjadrení uviedla nepodložené fyzické násilie, ktoré Navrhovateľ znegoval, no odvolací súd, ako je zrejme z jeho odôvodnenia predmetné nepodložené vyjadrenie odporcu prijal ako pravdivé a dôsledkom toho priznal odporcovi nárok na náhradu trov konania a to v sume, ktorá vyplýva z ničoho, zo žiadneho výpočtu.“ Dovolateľ v dovolaní uviedol, že je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a má zdravotné problémy, ktoré ho obmedzujú pri výkone práce, resp. pri hľadaní si práce v oblasti, v ktorej má prax. O všetkých týchto skutočnostiach odvolací súd mal vedomosť nakoľko sú obsahom súdneho spisu.

3.2. Prípustnosť dovolania dovolateľ vyvodil aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukazujúc na to, že rozsudok odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke aplikácie výnimky v zmysle § 55 CMP. Odvolací súd aj napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie nepovažoval za vhodné a správne priznať náhradu trov konania ktorejkoľvek strane konania a napriek skutočnosti, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie nesprávne vyhodnotil, že v konaní pred odvolacím súdom vznikli dôvody pre priznanie náhrady trov konania v prospech povinnej z vyživovacej povinnosti. Uviedol, že je osobou na hranici chudoby, kedy spĺňa podmienky nielen pre priznanie právnej pomoci na základe rozhodnutia centra právnej pomoci, ale súčasne je aj poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Priznaním trov v prospech druhej strany podľa názoru dovolateľa súd nepriamo anuloval účinok priznanej právnej pomoci. Pokiaľ odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, dovolateľovi nie je zrejmé, z akého titulu odporkyne vznikol nárok na náhradu trov konania za konanie na odvolacom súde. Prezentoval názor, že buď sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie a teda ho potvrdí alebo aplikuje iné zákonné možnosti rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vníma diskriminačne a šikanózne z dôvodu, že odvolací súd potrestal navrhovateľa za to, že uplatnil svoje zákonné právo a z daného dôvodu aplikoval § 55 CMP, čím bezdôvodne uplatnil výnimku na priznanie trov konania v režime CMP. Odvolací súd absolútne nezohľadnil a ani sa nezaoberal dôvodmi osobitného zreteľa, na základe ktorých nemal priznať náhradu trov odporkyne - povinnej z

vyživovacej povinnosti.

4. K dovolaniu sa vyjadrila odporkyňa - povinná z vyživovacej povinnosti. Vo svojom vyjadrení uviedla, že návrh vo veci samej od počiatku považovala nie len za nedôvodný, ale aj priečiaci sa dobrým mravom, keď dve tretiny finančných nákladov na výživu detí znáša ona a okrem toho sa o nich výlučne aj stará. Bola nútená sa brániť proti návrhu navrhovateľa, ktorý je v konaní zastúpený advokátom, ktorý má žiaľ bezplatnú právnu pomoc. Preto potrebovala vyhľadať pomoc iného advokáta, aby neutrpela na svojich právach, ktoré potrebuje ustáť, aj v záujme ich detí. Pripomenula, že dve tretiny potrieb ich detí znáša ona zo svojho príjmu a ešte z tohto príjmu jej navrhovateľ v konaní chcel vziať na jeho potreby, čo pokladá za konanie priečiace sa základným pravidlám slušnosti a morálky. Taktiež navrhovateľ podal voči nej a ich synovi nedôvodné trestné oznámenie. Tým, že navrhovateľ spĺňa nároky na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci podáva podania priečiace sa dobrým mravom. Napadnutý výrok odvolacieho súdu o trovách konania pokladá za správny a navrhla dovolanie navrhovateľa odmietnuť, pričom si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania.

5. Vo vyjadrení k vyjadreniu odporkyne k dovolaniu, ktoré bolo súdu prvej inštancie doručené dňa 13. októbra 2025, dovolateľ rozporoval skutočný príjem povinnej z vyživovacej povinnosti. Zdôraznil, že jeho zámerom je len to, aby súd objektívne a spravodlivo posúdil všetky rozhodujúce skutočnosti, vrátane reálnych majetkových a príjmových pomerov odporkyne, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie vo veci. Navrhol, aby súd vyžiadala a vypočul zvukový záznam z pojednávania vedeného na Okresnom súde Prešov, vykonal lustráciu kolegyň odporkyne pracujúcich v rovnakej ambulancii, zabezpečil zistenie priemerných platových pomerov v danom odbore, vykonal dôkaz cestovnými dokladmi detí preukazujúcimi časté cesty do zahraničia a aby po vykonaní týchto dôkazov rozhodol v zmysle návrhu dovolateľa.

6. Dovolanie je v tomto prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku (§ 154 a nasl. CMP). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci výživného plnoletých osôb, prípustnosť dovolania navrhovateľa bola dovolacím súdom posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ síce vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale dovolací súd postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP a v snahe autenticky porozumieť dovolaniu navrhovateľa (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) z obsahu dovolacej argumentácie viažucej sa na tento dovolací dôvod vyvodil, že dovolateľ aj tu vytýka nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď jadrom jeho argumentácie je nezohľadnenie jeho majetkových, sociálnych a zdravotných pomerov pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

10. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu o náhrade trov konania rozhodnutiu pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (sp. zn.

1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017 a iné). Rovnako sa k tejto otázke vyjadril aj ústavný súd v uznesení zo 17. septembra 2019 č.k. I. ÚS 387/2019-26 a v uznesení z 15. augusta 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu 2018, s. 1270).

10.1. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v CSP (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal vo vzťahu k napadnutému výroku opodstatnenosť argumentácie navrhovateľa, že

v konaní došlo k nemu tvrdenej vade zmätočnosti v podobe nedostatočného odôvodnenia odvolacieho súdu, resp. v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

17. Ustanovenie § 55 CMP predstavuje materiálny korektív pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v režime CMP, prostredníctvom ktorého ak súd vyhodnotí, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, môže priznať nárok na náhradu trov konania a tak prelomiť generálnu klauzulu vyjadrenú v § 52 CMP. Aplikácia ustanovenia § 55 CMP predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, a preto musí byť vždy náležite odôvodnená.

18. Odvolací súd po vymedzení všeobecných východísk vzťahujúcich sa na náhradu trov konania v režime CMP (viď bod 24. napadnutého rozsudku) považoval priznanie trov odvolacieho konania v danom prípade za spravodlivé, keď z bodu 25. napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd pristúpil k priznaniu náhrady trov odvolacieho konania z dôvodu, že v prejednávacom prípade sa konanie začalo na návrh dovolateľa a z dôvodu, že manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 30P/271/2018-104 zo dňa 10. júna 2020 rozvedené z dôvodu fyzického násillia manžela vo vzťahu k manželke. V týchto skutkových okolnostiach vzhliadol odvolací súd kritérium spravodlivosti a vyvodil z nich záver, že sa v prejednávacom prípade jedná o výnimočné skutkové okolnosti odôvodňujúce priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

19. Dovolacia argumentácia dovolateľa, spočívajúca v namietaní, že pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd nezohľadnil, resp. sa ani nezaoberal okolnosťami na strane dovolateľa je opodstatnená. V posudzovanom spore dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia. V odôvodnení napadnutého rozsudku týkajúceho sa napadnutého výroku II. (o trovách odvolacieho konania) absentuje akákoľvek zmienka o stave materiálnej núdze dovolateľa a o jeho zdravotnom a sociálnom stave. Tieto okolnosti na strane navrhovateľa vyplývajú priamo z obsahu spisu a odvolací súd ich vplyv v odôvodnení svojho rozhodnutia o trovách opomenul vyhodnotiť. Dovolací súd zdôrazňuje, že aplikácia ustanovenia § 55 CMP, ktoré predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla uvedeného v § 52 CMP je výnimočná, a preto musí byť prípadné priznanie trov odvolacieho konania kvalitnejšie odôvodnené.

20. Dovolateľ v dovolaní namietal aj nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolací súd v tomto smere však poukazuje na to, že podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Je nesporné, že v danom prípade cez nesprávne právne posúdenie veci bol namietnutý výrok o náhrade trov odvolacieho konania [§ 357 písm. m) CSP] a dovolanie v tomto prípade s poukazom na § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné.

21. Na margo návrhov dovolateľa uvedených v podaní zo dňa 13. októbra 2025 dovolací súd uvádza, že na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovolací súd taktiež pripomína, že podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (ktorá je v súlade s § 427 ods. 1 dvojmesačná), pričom napadnuté rozhodnutie bolo právnenmu zástupcovi dovolateľa doručené dňa 23. mája 2025.

22. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že došlo k porušeniu práva navrhovateľa (dovolateľa) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP spočívajúcom v

nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania. Dovolací súd nevyklučuje, že v prejednávacom prípade okolnosti prípadu dávajú podklad pre záver o dôvodnosti aplikácie § 55 CMP a priznaní trov konania povinnej z vyživovacej povinnosti, avšak vzhľadom na absenciu odôvodnenia vo vzťahu k majetkovým, sociálnym a zdravotným pomerom navrhovateľa a ich eventuálneho vplyvu na rozhodnutie o trovách považoval za potrebné rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom výroku o trovách odvolacieho konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v tejto časti vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.